

College voor Examens

Voorlichtingsbrochure

---

digitale centrale examens 2011

---

op een vast moment

---

versie 1, september 2010

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	2
2	Leeswijzer (algemeen)	3
3	Inleiding (specifiek – digitaal vast moment).....	4
3.1	Veranderingen ten opzichte van 2010 (algemeen)	4
4	Activiteiten tot aan de digitale afname.....	6
4.1	Aanmelden (algemeen)	6
4.2	Ontheffingsbrief (algemeen)	7
4.3	Verplichte systeemcheck (algemeen)	7
4.4	Proef op de Som (algemeen)	11
4.5	Proef op de Som voor de digitale tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment).....	13
4.6	Technische ondersteuning (algemeen)	14
4.7	Niet deelnemen (algemeen)	15
5	De afname	16
5.1	–.....	16
5.2	–.....	16
5.3	Als de afname mislukt (specifiek – digitaal vast moment).....	16
5.4	Terugvaloptie (algemeen).....	16
5.5	Tweede tijdvak (specifiek – digitaal vast moment).....	17
6	Correctie	18
6.1	–.....	18
6.2	Examens met tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)	18
6.3	Thuiscorrectie (algemeen).....	18
7	–.....	19
8	–.....	19
9	Examen op twee vaste momenten (alleen biologie GL/TL)	20
10	–.....	22

2 Leeswijzer (algemeen)

Deze brochure bevat informatie over het digitaal centraal examen in ExamenTester. Inmiddels worden bij veel vakken centrale examens in ExamenTester aangeboden. Deze digitale examens hebben veel overeenkomsten maar er zijn ook verschillen.

Ten behoeve van het examenjaar 2011 zijn de volgende voorlichtingsbrochures uitgebracht:

- flexibele en digitale centrale examens BB (standaard) en KB (pilot)
Deze brochure beschrijft het systeem van flexibele en digitale centrale examens voor de algemene vakken in de basis beroepsgerichte leerweg (BB) en kader beroepsgerichte leerweg (KB) van het vmbo.
- Digitale centrale examens op een vast moment
Dit zijn centrale examens die in ExamenTester worden afgenomen op een vast moment volgens het examenrooster. Dit betreft de volgende vakken: Frans KB, Duits KB, biologie GL/TL, dans GL/TL, drama GL/TL, muziek GL/TL, muziek havo, kunst havo, muziek vwo, kunst vwo.

Bij paragrafen waarvan de tekst identiek is in beide brochures is de titel voorzien van de toevoeging '(algemeen)'.

Als een paragraaf alleen geldt voor 'BB en KB flexibel digitaal' blijkt dat door de toevoeging '(specifiek - BB en KB flexibel digitaal)' aan de titel van de paragraaf. Zo is er ook de toevoeging '(specifiek – digitaal vast moment)'.

Als een paragraaf niet van toepassing is voor de betreffende brochure, wordt dit paragraafnummer wel gehandhaafd maar is de titel vervangen door '—'.

Een examensecretaris kan zo in één oogopslag zien welke informatie uit deze brochure ook geldt voor andere centrale examens in ExamenTester die op zijn school worden afgenomen.

Veranderingen ten opzichte van 2010 snel zichtbaar

Speciaal voor scholen die al eerder aan een examen met ExamenTester hebben meegedaan, worden veranderingen ten opzichte van het examenjaar 2010 met dit icoon gemarkeerd.

3 Inleiding (specifiek – digitaal vast moment)

Deze brochure is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het College voor Examens.

Geleidelijk worden er steeds meer centrale examens op de computer afgenomen. In 2011 is het CBT-examen in ExamenTester voor het eerst de standaard examenvorm voor de vakken dans en drama GL/TL. Voor een aantal vakken mogen alle scholen deelnemen aan het CBT-examen in ExamenTester. Dit betreft muziek GL/TL, muziek havo en vwo en kunst (beeldende vormgeving, dans, drama, muziek, algemeen) havo en vwo.

Deze voorlichtingsbrochure beschrijft hoe één en ander in z'n werk gaat bij de centrale examens die in 2011 op de computer met ExamenTester worden afgenomen en specifiek voor de examens die op één vast moment volgens het Examenrooster worden afgenomen. Elke activiteit wordt uitvoerig beschreven. Daarnaast is er nog een activiteitenplanning beschikbaar waarin de datums staan die voor elke activiteit gelden.

Deze voorlichtingsbrochure geldt voor de volgende vakken:

Vmbo KB	Vmbo GL/TL	havo/vwo
Duits (vast afnamemoment)	dans	muziek
Frans (vast afnamemoment)	drama	kunst (beeldende vormgeving, dans, drama, muziek, algemeen)
	muziek	
	biologie	

Voorlichtingsbrochure en activiteitenplanning bevatten tezamen de volledige informatie over het digitale examensysteem.

3.1 Veranderingen ten opzichte van 2010 (algemeen)

Er zijn enkele belangrijke veranderingen ten opzichte van vorig jaar.

Speciaal voor scholen die al eerder aan een examen met ExamenTester hebben meegedaan, worden veranderingen ten opzichte van het examenjaar 2010 met dit icoon gemarkeerd.

De belangrijkste wijzigingen worden hieronder kort weergegeven:

1. Nieuwe website Cito

De website van Cito is aangepast. Complex.cito.nl is vervangen door centraalexamen.cito.nl. Op de nieuwe website is de informatie over de verschillende typen centrale examens overzichtelijk gerubriceerd.

2. Toetsprogramma: ExamenTester 2.9 (algemeen)

In het examenjaar 2011 wordt naar alle waarschijnlijkheid gewerkt met ExamenTester 2.9, een verbeterde versie van ExamenTester 2.8. De wijzigingen hebben met name betrekking op de stabiliteit van de programmatuur.

De werking van ExamenTester 2.9 wordt beschreven in handleidingen voor examensecretarissen, systeembeheerders en docenten. Deze handleidingen zijn aangepast op de werking van ExamenTester 2.9.

3. Opzet systeemcheck en toezending voorbeeldexamens

Er zijn twee deadlines voor het uitvoeren van de systeemcheck:

- 14 januari 16.00 uur
- 4 februari 16.00 uur

Als op de eerste deadline de systeemcheck is uitgevoerd (met minimaal 1 afnamecomputer), ontvangt de school op 26 januari de voorbeeldexamens waarmee zowel de leerlingen als de docenten kunnen oefenen met het digitale examen. Als de eerste deadline niet gehaald wordt, kan de systeemcheck worden uitgevoerd (met minimaal 1 afnamecomputer) vóór de tweede deadline. Als de systeemcheck is uitgevoerd voor de tweede deadline, dan ontvangt de school de voorbeeldexamens op 16 februari. Als de systeemcheck ook op de tweede deadline nog niet is uitgevoerd, kan de school worden uitgesloten van deelname aan het digitale examen in ExamenTester.

Vorig jaar kon de deadline na overleg met het CvE in bijzondere situaties nog naar achteren worden verschoven. Dat is dit jaar niet langer mogelijk. Bij het verkrijgen van toestemming voor de afname van CBT-examens in ExamenTester is de zogeheten 'Procedure uitstel' vervallen. De tweede deadline is hard.

De systeemcheck is pas volledig afgerond als deze is uitgevoerd op het aantal computers dat tijdens een echte afname tegelijkertijd ingezet wordt, vermeerderd met 10%.

4. Ontheffingsbrief

Alle scholen ontvangen dit jaar een ontheffingsbrief. Deze brief geldt voor de duur van de projectfase van de digitale centrale examens.

5. Aanmeldingsprocedure voor de pilots biologie GL/TL en KB flexibel en digitaal

Voor de pilots biologie GL/TL en KB flexibel en digitaal vindt aanmelding plaats bij Cito. Voor deze examens meldt de examensecretaris het aantal kandidaten óók bij DUO via het formulier 'Opgave aantal examenkandidaten'.

4 Activiteiten tot aan de digitale afname

4.1 Aanmelden (algemeen)

Voor de pilots vindt aanmelding plaats bij Cito.
De examensecretaris bestelt de overige digitale centrale examens via het formulier 'opgave aantal examenkandidaten' van DUO.
Voor alle vakken geeft de examensecretaris het aantal kandidaten door aan DUO via het formulier 'opgave aantal examenkandidaten'.

c.e. in ExamenTester	waar aanmelden
Standaard	
BB flexibel digitaal Frans KB dans GL/TL drama GL/TL	Bij DUO via het formulier 'opgave aantal examenkandidaten'.
Overgangsjaar	
Duits KB muziek GL/TL kunst havo muziek havo kunst vwo muziek vwo	Bij DUO via het formulier 'opgave aantal examenkandidaten'. Deze digitale examens zijn in de fase 'overgangsjaar' en staan daarom apart vermeld op het formulier 'opgave aantal examenkandidaten'.
Pilot	
KB flexibel digitaal biologie GL/TL	Voor deze pilots meldt de examensecretaris zijn school aan bij Cito. Zie 4.1.1 en 4.1.2 . NB De examensecretaris meldt het aantal kandidaten ook bij DUO via het formulier 'opgave aantal examenkandidaten'. De pilotschool ontvangt sowieso de papieren cse's KB c.q. het papieren cse biologie GL/TL).

Op het formulier 'opgave aantal examenkandidaten' van DUO geeft de examensecretaris tevens het e-mailadres op waaronder hij tot en met juli 2011 bereikbaar is voor mededelingen over het digitale examen. Ook vermeldt de examensecretaris het e-mailadres van de (bovenschoolse) systeembeheerder, die met de technische organisatie van de digitale c.e. belast wordt, zodat berichten die via Examenblad.nl worden verstuurd ook direct aan de systeembeheerder(s) gezonden kunnen worden.

4.1.1 Pilot KB flexibel en digitaal

De inschrijving voor deze pilot is alleen opengesteld voor de scholen die hierover reeds bericht ontvangen hebben (onder meer de scholen die zich in 2009 hadden aangemeld). Voor andere scholen is in schooljaar 2010/2011 helaas geen plaats.

De scholen die zich hadden aangemeld voor de pilot van 2010, zijn in een brief van het College voor Examens van 18 juni 2010 met het kenmerk CvE-10.0849, geïnformeerd over de mogelijkheid tot deelname aan de pilot van 2011.

Het bericht over de mogelijkheid tot deelname aan de pilot voor overige scholen is op 13 juli 2010 via Examenblad.nl aan de examensecretaris van de geselecteerde scholen verstuurd (herhaling op 1 september 2010).

De examensecretaris moet zijn school nog wel aanmelden. Ook als de school in 2010 al met de pilot heeft meegedaan!

Vanaf 15 september kan de examensecretaris zijn school inschrijven via <http://centraalexamen.cito.nl>. Kies daarna voor 'Digitale examens vmbo' en 'Inschrijven voor pilots'. De inschrijving sluit op 15 oktober 2010.

Uiterlijk 25 oktober ontvangt de examensecretaris een e-mail van Cito waarin de deelname aan de pilot KB wordt bevestigd.

4.1.2 Pilot biologie GL/TL in ExamenTester

Alle examensecretarissen kunnen hun school vanaf 15 september 2010 inschrijven voor deze pilot via <http://centraalexamen.cito.nl>.

Kies daarna voor 'Digitale examens vmbo' en 'Inschrijven voor pilots'. De inschrijving sluit op 15 oktober 2010.

Aan de pilot kunnen 200 scholen deelnemen. Alle 114 scholen die in 2010 het complex-examen biologie GL/TL hebben afgenomen, worden na inschrijving vast geplaatst. Voor de overige 86 plaatsen zal bij overinschrijving loting plaatsvinden.

Uiterlijk 25 oktober verzendt Cito een e-mailbericht aan de examensecretaris van de inschrijvende scholen of zij al dan niet aan de pilot kunnen deelnemen.

4.2 Ontheffingsbrief (algemeen)

Dit examenjaar ontvangen alle scholen een ontheffingsbrief.

Alle scholen, zowel vmbo als havo/vwo, ontvangen een ontheffingsbrief van het ministerie van OCW waarin toestemming verleend wordt om binnen de kaders van de activiteitenplanning en deze voorlichtingsbrochure af te wijken van de voorschriften voor centrale examens.

4.3 Verplichte systeemcheck (algemeen)

Wanneer een school meedoet aan meerdere examens in ExamenTester kan met één systeemcheck worden volstaan.

4.3.1 Doel

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.3.1 van de voorlichtingsbrochures 2010

Ook in 2011 is er weer een verplichte systeemcheck. Het doel hiervan is dat de school de belastingscapaciteit van het schoolnetwerk en de instellingen van de afnamecomputers test.

De systeemcheck wordt gedaan met het Functionaliteiten-Test-examen (FT-examen). Dit is een speciaal testexamen waarin, naast beeld- en geluidsfragmenten, ook (Flash-)applicaties die in de echte examens kunnen voorkomen, verwerkt zijn. Naast gesloten (door de computer automatisch scorebare) vragen bevat het FT-examen ook enkele open vragen die gecorrigeerd moeten worden. Het gaat bij dit FT-examen niet om vakinhouden.

De belastingscapaciteit van het netwerk wordt getest door op een groot aantal computers tegelijkertijd het FT-examen te starten. De instellingen van de computer worden getest doordat in het FT-examen alle mogelijke typen vragen voorkomen.

4.3.2 Verloop

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.3.2 van de voorlichtingsbrochures 2010

Bij de systeemcheck gebeurt het volgende:

1. ExamenTester 2.8 deïnstalleren (indien van toepassing)
2. ExamenTester 2.9 installeren en verbinding maken met de centrale Cito-server
3. FT-examen installeren en inplannen in TestManager
4. Inloggen in TestCenter en het FT-examen laden (met de knop 'Starten') op het aantal computers plus 10% reserve, dat tijdens één examensessie gebruikt gaat worden
5. Het FT-examen op alle computers binnen 10 minuten starten (met de knop 'Start toets')
6. Dit FT-examen maken en corrigeren en met Data retour de gecorrigeerde antwoorden naar de centrale server van Cito sturen.

Daarbij zijn de volgende rollen te onderscheiden:

De systeembeheerder:

- deïnstalleert ExamenTester 2.8 (indien van toepassing)
- installeert ExamenTester 2.9

De examensecretaris:

- a) voert namen van kandidaten in in TestManager;
- b) voert de naam van een corrector in in TestManager;
- c) installeert het FT-examen en maakt een afnameplanning met het FT-examen voor de grootste groep die hij tijdens de echte examenperiode gelijktijdig een centraal examen wil laten afleggen plus 10 % reserve;
- d) start TestCenter op de leerlingcomputers en zorgt voor het laden van het FT-examen via de optie 'Geplande Afname';
- e) **laat het FT-examen op alle computers vervolgens binnen 10 minuten opstarten** (met de knop 'Start toets');
- f) laat de FT-examens maken (het FT-examen bevat alleen testvragen, die niet door leerlingen hoeven te worden beantwoord);
- g) wijst aan de FT-afnameplanning een corrector toe;
- h) geeft de afnameplanning vrij voor correctie;
- i) laat de examens corrigeren of corrigeert deze zelf;
- j) rondt de correctie af in CorrectionManager;
- k) sluit daarna de correctie in TestManager;
- l) verstuurt de afnameresultaten met Data retour naar Cito.

Ad a en b.

Dit kunnen verzonnen namen zijn om verwarringen met de echte afnameplanningen te voorkomen, maar de examensecretaris kan er ook voor kiezen om in deze fase al de echte namen van de kandidaten in ExamenTester te importeren.

Ad d.

Van belang is dat de examensecretaris een afnameplanning maakt met het maximale aantal computers, vermeerderd met 10% reserve, dat tijdens de echte examenperiode op één en hetzelfde moment wordt ingezet.

Advies: Houd rekening met een speling voor (externe) kandidaten die er in de loop van het examenjaar eventueel bij kunnen komen.

Ad g.

De examensecretaris wordt geadviseerd hier zijn eigen naam in te voeren en het FT-examen zelf te corrigeren.

Belangrijk: Organiseer de afname van het FT-examen op dezelfde computers die ook tijdens de echte afnames gebruikt gaan worden.

Tijdens de systeemcheck kunnen systeembeheerder en examensecretaris de hulp invoeren van de ICT-examenhelpdesk (zie ook hoofdstuk 4.6 Technische ondersteuning).

4.3.3 Deadlines systeemcheck, toezending voorbeeldexamens en toestemming

In 2011 zijn er twee deadlines voor de systeemcheck: 14 januari 2011 en 4 februari 2011. De voorbeeldexamens worden kort na deze deadlines verzonden. Een school die een systeemcheck voor de eerste deadline succesvol heeft afgerond is eerder in het bezit van de voorbeeldexamens.

In 2011 zijn er twee deadlines voor de systeemcheck: 14 januari 2011 en 4 februari 2011. Op een van deze data moet de school minimaal één systeemcheck hebben uitgevoerd waarbij

- (op minimaal 1 leerlingcomputer) het FT-examen is afgenomen
- de resultaten tijdig (vóór 16.00 uur) naar Cito zijn verzonden via de optie 'Data retour' in TestManager

Als Cito op 14 januari 2011 een aantal FT-computers¹ registreert

- van 1 of meer, ontvangt de examensecretaris de voorbeeldexamens op 26 januari zodat de school kan beginnen met de Proef op de Som (zie paragraaf 4.4). De school heeft daarmee toestemming om in het examenjaar 2011 centrale examens in ExamenTester af te nemen;
- van 0, ontvangt de examensecretaris de melding dat een systeemcheck voor 4 februari alsnog succesvol afgerond moet zijn.

Op 4 februari 2011 wordt om 16.00 uur opnieuw het aantal FT-computers gemeten.

Als Cito 4 februari 2011 een aantal FT-computers registreert

- van 1 of meer, ontvangt de examensecretaris de voorbeeldexamens op 16 februari, waarna de Proef op de Som kan beginnen. De school is daarmee toestemming verleend om in het examenjaar 2010 centrale examens in ExamenTester af te nemen;
- van 0, kan de school uitgesloten worden van deelname aan de digitale centrale examens.

Een school met toestemming bepaalt zelf het aantal computers dat tijdens een echte examenafname tegelijkertijd ingezet wordt.

CvE en Cito vinden het **on**verantwoord om meer computers in te zetten dan er bij de systeemcheck gebruikt zijn.

Daarom kunnen er op de scholen met toestemming ook na de tweede deadline nog systeemchecks worden uitgevoerd (zie paragraaf 4.3.5).

Toestemming voor afname van CBT-examens in ExamenTester is helaas nog geen garantie voor een goed verloop van de afnames. Het is van groot belang dat de systeemcheck(s) ook naar tevredenheid² van de school is (zijn) verlopen (zie ook paragraaf 4.7.2).

4.3.4 Geen procedure uitstel

Vorig jaar kon de deadline (zie 4.3.3) na overleg met het CvE in bijzondere situaties nog naar achteren worden verschoven. Dat is dit jaar niet langer mogelijk.

Bij het verkrijgen van toestemming voor de afname van CBT-examens in ExamenTester is de zogeheten 'Procedure uitstel' vervallen. De tweede deadline is hard.

¹ FT-computer: een leerlingcomputer waarop het FT-examen is afgenomen

² Bijvoorbeeld geen onregelmatigheden zoals crashes, Flash-applicaties die niet goed werken, haperingen bij geluids- en beeldfragmenten.

4.3.5 Terugkoppeling aantal FT-PC's via privé-pagina

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov de voorlichtingsbrochures 2010

Via de website van Cito wordt op een privé-pagina van de school het geregistreerde aantal computers getoond waarop binnen 10 minuten het FT-examen is gestart.

Het is niet verantwoord een groter aantal computers in te zetten in één examenzitting.

Als het aantal FT-computers lager is dan gewenst, dan is het van belang om nogmaals een systeemcheck uit te voeren met een **groter aantal leerlingcomputers**. Ook als er nog aanpassingen in het netwerk of op de computers worden doorgevoerd, moet de school nogmaals een systeemcheck organiseren. Uiteraard moet de systeemcheck uiteindelijk zonder onregelmatigheden verlopen. Eventuele extra systeemchecks kunnen ook na 4 februari 2011 plaatsvinden maar wel voor de laatste meetdatum van 25 maart 2011.

De privé-pagina van de school met het geregistreerde aantal computers waarop binnen 10 minuten het FT-examen is gestart, is als volgt te bereiken:

- Ga in de webbrowser naar '<http://centraalexamen.cito.nl>'
- Klik op 'Handleidingen en systeembeheer', en volg de aanwijzingen voor de inzage van het FT-aantal.
- Log in met de volgende gegevens:
  - **Gebruikersnaam:** vul hier het *Brinnummer* in van de schoollocatie.
  - **Wachtwoord:** vul hier de *Gebruikersnaam* voor het configureren van de LocalServer in, die in de brief met inloggegevens bij de zending ExamenTester is vermeld. Deze gebruikersnaam kan na installatie van de LocalServer altijd eenvoudig worden opgevraagd via de settings van de LocalServer. Ga hiervoor naar de computer waarop de LocalAgent draait en klik met de rechtermuisknop op het icoon van de LocalAgent, rechtsonder in de taakbalk van het scherm. Klik vervolgens op **Settings**, en ga naar het tabblad Internet. Daar staat ook deze gebruikersnaam.
- Na inloggen verschijnt een venster met de gegevens van de school.

Meting aantal FT-computers

Van iedere FT-afname waarvan de afnameresultaten met de functie Data retour naar Cito zijn verzonden, meet Cito op hoeveel computers de eerste vraag van het FT-examen binnen 10 minuten op het scherm is getoond na indrukken van de knop 'Start toets'.

Cito doet deze metingen op zes vaste data:

meetdatum	terugkoppeldatum
vrijdag 26 november 2010	woensdag 1 december 2010
vrijdag 10 december 2010	woensdag 15 december 2010
vrijdag 14 januari 2011 (deadline 1)	donderdag 20 januari 2011
vrijdag 4 februari 2011 (deadline 2)	woensdag 9 februari 2011
vrijdag 4 maart 2011	woensdag 9 maart 2011
vrijdag 25 maart 2011	woensdag 30 maart 2011

Stel dat op een school de volgende drie FT-afnames hebben plaatsgevonden en van elke afname zijn gecorrigeerde antwoorden verstuurd met de functie Data retour naar Cito.

datum FT-afname	aantal computers dat binnen 10 minuten is gestart
13 december 2010	4
14 december 2010	12
11 januari 2011	25

Dan constateert Cito op de meetdatum van 14 januari dat op de school het grootste aantal computers waarop het FT-examen binnen 10 minuten is gestart, 25 bedraagt. Als de afname op 11 januari naar tevredenheid van de school verliep, betekent dit

- dat de systeemcheck met 25 pc's succesvol is afgerond
- dat het niet verantwoord is meer dan 25 computers (inclusief 10% reserve) in te zetten in één sessie tijdens de examenperiode.
25 computers inclusief 10% betekent: maximaal 22 kandidaten in één zitting.

Bij de meting hanteert Cito de volgende uitgangspunten:

- Er wordt uitsluitend gekeken naar FT-afnames waarvan de afnameresultaten via de optie **Data retour in TestManager** naar Cito zijn verzonden.
- Bij het registreren van de FT-computers wordt gemeten op hoeveel computers binnen 10 minuten na indrukken van de knop 'Start toets' de eerste vraag van het FT-examen op het scherm is verschenen;
- Er wordt automatisch gezocht naar het 10-minuten-interval waarbij dit aantal FT-computers het grootst is;
- Het maakt niet uit of een FT-afname in één of meer computerlokalen heeft plaatsgevonden;
- Het maakt niet uit of FT-afnames die op een bepaald moment plaatsvinden, deel uitmaken van één of meer afnameplanningen.

4.4 Proef op de Som (algemeen)

4.4.1 Doel

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.4.1 van de voorlichtingsbrochures 2010

Het doel van de Proef op de Som is om leerlingen en docenten te laten oefenen met digitale examens in ExamenTester en de stappen die genomen moeten worden tijdens de echte examenafname. De examensecretaris ontvangt hiervoor voorbeeldexamens. De Proef op de Som is de generale repetitie voor de afname van het examen 2011.

De voorbeeldexamens voor de Proef op de Som ontvangt de examensecretaris in een aparte zending:

- op 26 januari 2011 als de school (met minimaal 1 afnamecomputer) een systeemcheck heeft uitgevoerd vóór de eerste deadline van 14 januari.
- op 16 februari 2011 als de school (met minimaal 1 afnamecomputer) een systeemcheck na 14 januari maar vóór de tweede deadline van 4 februari heeft uitgevoerd.

De Proef op de Som is belangrijk om de echte afnames goed voor te bereiden voor alle betrokkenen: leerlingen, docenten, systeembeheerders en examensecretarissen.

Het is dan ook van belang om tijdens de Proef op de Som met alle kandidaten **per vak** minstens één digitaal voorbeeldexamen af te nemen en dat ook door de docent te laten corrigeren.

4.4.2 Uitvoering Proef op de Som

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.4.2 van de voorlichtingsbrochures 2010

Tijdens de Proef op de Som voert de examensecretaris de volgende handelingen uit:

- De namen invoeren van de kandidaten in ExamenTester, als dit bij de systeemcheck nog niet gedaan is;
- De naam invoeren van een corrector in ExamenTester;
- Het voorbeeldexamen installeren in ExamenTester;
- Een afnameplanning maken op de wijze zoals beschreven in de handleiding voor de examensecretaris;
- Het voorbeeldexamen afnemen;
- Een corrector toewijzen;
- De afnameplanning vrijgeven voor correctie;
- De toets laten corrigeren door de corrector;
- De correctie afsluiten;
- Data retour zenden kan, maar is in deze fase niet noodzakelijk.
- De scores omzetten in cijfers met behulp van de N-termen bij de voorbeeldexamens

Adviezen aan de examensecretaris voor de Proef op de Som:

Zorg ervoor dat met alle kandidaten voor elk examenvak minstens één digitaal voorbeeldexamen wordt afgenomen en laat dat ook door de betreffende docenten corrigeren.

Uit de enquêtes na afloop van de examens van zowel 2009 als 2010 kwam naar voren dat lang niet alle leerlingen vinden dat zij van tevoren genoeg geoefend hebben met de digitale examens. Zorg ervoor dat in de Proef op de Som ook met de dyslexievarianten wordt geoefend.

Organiseer de afname van de voorbeeldexamens tijdens de Proef op de Som op exact dezelfde manier als de echte examens (zelfde computers, zelfde groepen kandidaten, zelfde corrector).

Gebruik de leerlingresultaten (de scores die het resultaat zijn van de correctie) uit de Proef op de Som om te oefenen met de omzetting van scores naar cijfers.

In 2011 zal, evenals in 2010, *per variant* van ieder digitaal examen een N-term worden vastgesteld. In ExamenTester moet bij het opvragen van het rapport met de totaalscores *per afnameplanning* een N-term worden ingevoerd. Als dezelfde variant meerdere malen is ingepland omdat deze in meer examenzittingen gebruikt is, moet de N-term ook meer dan één keer worden ingevoerd in ExamenTester!

Tijdens de Proef op de Som kunnen systeembeheerder en examensecretaris de hulp inroepen van de ICT-examenhelpdesk (zie ook hoofdstuk 4.6 Technische ondersteuning).

4.5 Proef op de Som voor de digitale tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.5 van de voorlichtingsbrochures 2010

DUO koppelt scholen voor het uitvoeren van de digitale tweede correctie. De koppeling is eind februari definitief. Half maart kan de tweede correctie worden geoefend met de scholen die voor de 'echte' centrale examens aan uw school gekoppeld zijn.

De tweede correctie wordt (net als de eerste correctie) uitgevoerd in CorrectionManager. Doordat er twee scholen met zowel de examensecretaris als de docent bij betrokken zijn, is de procedure van correctie complexer dan wanneer alleen een eerste correctie plaatsvindt. Daarom wordt een aparte Proef op de Som voor de tweede correctie uitgevoerd waarin de procedures rondom de digitale tweede correctie worden geoefend.

Voor de Proef op de Som met de tweede correctie, ontvangt de examensecretaris per vak een speciaal package met daarin een kort examen waarmee alleen de tweede correctie wordt beproefd. Dit is het zogenaamde Tweede Correctie Test examen (TCT-examen). Het zal de correctoren weinig tijd kosten om dit examen te corrigeren, maar zij oefenen wel met alle aspecten van de tweede correctie.

In de hierna volgende beschrijving wordt gesproken over school A en school B. Dit zijn de twee scholen die door DUO zijn gekoppeld voor de tweede correctie, waarbij school B de tweede correctie verricht voor school A.

Iedere school wordt twee keer gekoppeld. Eén keer als school A met een school (B) die de tweede correctie verzorgt. En één keer met een andere school: als school B voor een andere school A. Elke school krijgt dus met beide rollen hieronder te maken.

Voor de Proef op de Som met de tweede correctie worden per vak de volgende handelingen verricht:

- De examensecretaris van school A plant de TCT-examenafname in (identiek aan de handelingen voor de Proef op de Som met één correctieronde);
- De afname van het examen vindt plaats op school A: (identiek aan de handelingen voor de Proef op de Som met één correctieronde);
- De examensecretaris van school A voegt de eerste corrector toe aan de afnameplanning (dit kan ook al voorafgaand aan de afname van het examen plaatsvinden),
- De examensecretaris van school A geeft de afnameplanning vrij voor correctie en meldt dit aan de examensecretaris van school B;
- De examensecretaris van school B voegt de tweede corrector toe aan de afnameplanning van school A (dit kan ook al voorafgaand aan de afname van het examen plaatsvinden), en geeft na de melding dat de correctie is vrijgegeven aan de docent door dat de correctie kan starten;
- De docent van school A verricht de eerste correctie van het TCT-examen. Bij de examens voor vmbo-GL/TL, havo en vwo die na afname openbaar worden, kan de examensecretaris van school A eventueel een afdruk maken van de leerlingantwoorden via de optie 'Overzicht leerlingsscores' in TestManager;
- De docent van school B verricht de tweede correctie van het TCT-examen. Dit kan gelijktijdig met de eerste correctie plaatsvinden. De docent van school B kan ook wachten totdat de eerste correctie gereed is.
- De docent van school A en de docent van school B sluiten allebei de correctie af met de optie 'Correctie afgerond' als zij klaar zijn met de correctie;
- Beide correctoren kunnen in CorrectionManager het rapport 'Scores 1^e -2^e correctie' opvragen met alle scores die zijn toegekend aan de antwoorden van de leerlingen (voor de 2^e corrector is dit rapport ook beschikbaar voordat beide correctoren de correctie hebben afgerond);
- De docent van school A en de docent van school B overleggen over de definitieve score die de kandidaat heeft behaald. Een hulpmiddel daarbij is het rapport 'Scores 1^e -2^e correctie';
- De docent van school B voert de overeengekomen definitieve score in in CorrectionManager;
- De docent van school A accepteert dit door een vinkje voor akkoord te plaatsen;
- Bij de echte centrale examens dienen beide correctoren het rapport 'Scores 1e en 2e correctie' te ondertekenen voor akkoord;

- Bij de echte centrale examens tekenen de corrector van school B én het bevoegd gezag van school B een verklaring betreffende de verrichte correctie. Hiervoor kan bijvoorbeeld de verklaring worden gebruikt die terug te vinden is in het 'protocol eerste en tweede correctie centrale examens vmbo, havo en vwo' van de VO-raad. Dit protocol is terug te vinden op www.vo-raad.nl, onder thema's, examens, protocollen en checklisten;
- De examensecretaris van school A sluit tot slot de correctie af in TestManager.

Het gaat hierbij om het oefenen met de procedures rond de digitale tweede correctie. Er hoeft in deze fase geen vakinhoudelijke overeenstemming bereikt te worden over de score. Wel dienen de beide correctoren ook de handelingen geoefend te hebben die horen bij het invullen en accepteren van de definitieve score (zie handleiding ExamenTester – CorrectionManager).

NB Voor examens met eerste en tweede correctie voert elke school per vak dus twee keer een Proef op de Som uit:

- een algemene Proef op de Som met het voorbeeldexamen om te oefenen met leerlingen (zie paragraaf 4.4)
- een Proef op de Som met het TCT-examen om de correctoren te laten oefenen met de procedure tweede correctie.

De ervaring van scholen uit eerdere jaren leert dat het van belang is dat de examensecretarissen en correctoren van beide scholen tijdig contact leggen om zich op de hoogte te stellen van elkaars plannings. Zodra de definitieve poolingsgegevens 1e-2e correctie door DUO bekend zijn gemaakt, kan het contact al worden gelegd.

4.6 Technische ondersteuning (algemeen)

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.6 van de voorlichtingsbrochures 2010

Lukt het de school niet om ExamenTester gebruiksklaar te maken, dan kunnen drie hulpacties achtereenvolgens ondernomen worden.

Actie 1:

Op de website van Cito kijken ('<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk). Hier worden meldingen gemaakt van problemen en oplossingen zoals die bij scholen zijn voorgekomen.

Actie 2:

Als op de website van Cito niet de juiste aanwijzingen worden gevonden kan de examensecretaris/systeembeheerder de ICT-examenhelpdesk bellen en het aangetroffen probleem bespreken. De helpdesk zal in overleg met de school een oplossing voor het probleem voorstellen. De helpdesk kan vragen om een bestand op te sturen om na te gaan of de instellingen van het netwerk juist zijn.

Voor het telefoonnummer, het e-mailadres en de actuele openingstijden zie:

'<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk).

Actie 3:

Indien de hulp van de ICT-examenhelpdesk op afstand niet tot een oplossing van het probleem leidt, kan de helpdesk in bijzondere gevallen besluiten om een deskundige naar de school te sturen om na te gaan welke problemen zich met ExamenTester voordoen. Ter plekke kan deze deskundige in overleg met de systeembeheerder achterhalen wat het probleem is en zo mogelijk de oorzaak van het probleem wegnemen.

4.7 Niet deelnemen (algemeen)

4.7.1 Na tweede deadline 4 februari 2011 systeemcheck

Scholen die op de tweede deadline voor de systeemcheck nog geen systeemcheck hebben uitgevoerd, ontvangen hiervan een bericht. In onderstaande tabel is weergegeven welk bericht dat is.

c.e. in ExamenTester	Geen systeemcheck uitgevoerd
Standaard	
BB digitaal flexibel Frans KB dans GL/TL drama GL/TL	- Het College voor Examens neemt contact op met de examensecretaris om de redenen van afmelding te bespreken en om te bespreken hoe de school de papieren cse's verkrijgt. (NB Voor Frans BB en KB zijn er uitsluitend digitale c.e.'s.)
Overgangsjaar	De examensecretaris ontvangt het bericht dat
Duits KB muziek GL/TL kunst havo kunst vwo muziek vwo	- de school voor het examenjaar 2011 niet als deelnemer aan de CBT-examens in ExamenTester wordt aangemerkt; - de school gebruik maakt van de terugvaloptie (zie paragraaf 5.4)
Pilot	De examensecretaris ontvangt het bericht dat
KB digitaal flexibel biologie GL/TL	- de school voor het examenjaar 2011 niet als deelnemer aan de digitale examens wordt aangemerkt; - de school gebruik maakt van de terugvaloptie (zie paragraaf 5.4)

4.7.2 Eigen initiatief

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 4.7.2 van de voorlichtingsbrochures 2010

Mocht de systeemcheck en/of Proef op de Som, naar de mening van de school, onverhoopt zo slecht verlopen dat men afname van de CBT-examens in ExamenTester onverantwoord acht, dan kan de examensecretaris zijn school uiterlijk tot en met 4 april 2011 zelf afmelden bij het CvE via computerexamens@cve.nl onder vermelding van de redenen hiervoor.

Bij centrale examens die standaard als CBT-examen in ExamenTester worden aangeboden, neemt het CvE vervolgens contact op met de examensecretaris om de redenen van afmelding te bespreken en om te bespreken hoe de school de bij deze terugvaloptie (zie paragraaf 5.4) passende centrale examens verkrijgt.

NB Koppeling tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

De koppeling voor de tweede correctie wordt na 25 februari niet meer gewijzigd.

Als een school zich ná 25 februari afmeldt, is deze voor wat betreft de tweede correctie nog steeds gekoppeld aan een school die het digitale centrale examen wél afneemt.

Dat betekent dat de examensecretaris van de school die zich heeft afgemeld voor de digitale examens

- de eigen docenten erop moet voorbereiden dat zij als tweede corrector het digitale examen van een andere school nog wel moeten corrigeren in CorrectionManager;
- de school die de tweede correctie doet, erop moet wijzen dat het papieren examen gecorrigeerd moet worden en waarom.

5 De afname

5.1 –

5.2 –

5.3 Als de afname mislukt (specifiek – digitaal vast moment)

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 5.3 van de voorlichtingsbrochures 2010

Als er bij de afname van het examen in ExamenTester in technische zin iets misgaat, neemt de examensecretaris direct telefonisch contact op met de ICT-examenhelpdesk (<http://centraalexamen.cito.nl>, kies: ICT-examenhelpdesk) en overlegt met de helpdeskmedewerker wat het beste gedaan kan worden.

Indien er geen snelle technische oplossing voor het probleem is, bestaat de mogelijkheid terug te vallen op het alternatieve examen (= terugvaloptie), waarbij beantwoording en correctie op papier uitgevoerd moeten worden.

Mislukt de afname van het centrale examen in ExamenTester op het vaste examenmoment en maken de leerlingen het examen niet in ExamenTester, zendt dan direct na afloop van de zitting een e-mail aan computerexamens@cve.nl.

5.4 Terugvaloptie (algemeen)

Het schema is geactualiseerd.

Als de afname in ExamenTester niet kan doorgaan, wordt het examen op dezelfde wijze afgenomen als op scholen die niet werken met ExamenTester. In onderstaande tabel staat op welke wijze het vak dan wordt geëxamineerd.

Vak	Terugval optie	Reeds besteld (op school aanwezig)	Contact CvE
BB digitaal flexibel; algemene vakken	Papieren cse's		X
KB digitaal flexibel; algemene vakken (alleen pilotscholen)	Papieren cse's	X	
Duits KB	Papieren cse	X	
Frans KB	Geen (overleg met CvE)		X
biologie GL/TL	Papieren cse	X	
dans GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom		X
drama GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom		X
muziek GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom	X	
muziek havo	Papieren cse met audio-cd's	X	
kunst havo	Papieren cse met Authorware-cdrom	X	
muziek vwo	Papieren cse met audio-cd's	X	
kunst vwo	Papieren cse met Authorware-cdrom	X	

Voor muziek GT is het van belang dat de school ook getest heeft of het examen in Autoplay werkt op de afnamecomputers.

Voor kunst havo/vwo moet de school een testtraject met Authorware hebben doorlopen.

5.5 Tweede tijdvak (specifiek – digitaal vast moment)

Het schema is geactualiseerd.

Een aantal digitale examens (biologie GL/TL en muziek) wordt in het tweede tijdvak in een andere afnamevorm dan als CBT-examen in ExamenTester aangeboden.

Vak	Afnamevorm in tweede tijdvak
Duits KB	ExamenTester
Frans KB	ExamenTester
biologie GL/TL (pilot)	Papieren cse
dans GL/TL	ExamenTester
drama GL/TL	ExamenTester
muziek GL/TL	Papieren cse met Autoplay
kunst havo	ExamenTester
muziek havo	Papieren cse met audio-cd's
kunst vwo	ExamenTester
muziek vwo	Papieren cse met audio-cd's

6 Correctie

6.1 –

6.2 Examens met tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 6.2 van de voorlichtingsbrochures 2010

6.2.1 Pooling

DUO koppelt voor de tweede correctie scholen aan elkaar die beide het digitale examen in ExamenTester afnemen.

De procedure hiervoor is identiek aan de procedure voor de koppeling voor papieren cse's.

6.2.2 Uitvoering

De handelingen die voor de tweede correctie moeten worden uitgevoerd, zijn kort beschreven in paragraaf 4.5.

Meer informatie over de werking van de tweede correctie in ExamenTester staat in de handleidingen bij ExamenTester.

6.3 Thuiscorrectie (algemeen)

Deze paragraaf is inhoudelijk niet gewijzigd tov paragraaf 6.3 van de voorlichtingsbrochures 2010

Bij verscheidene digitale centrale examens is het toegestaan dat de docenten het examenwerk (ook) thuis corrigeren. In dat geval moet CorrectionManager op de thuiscomputer van de docent geïnstalleerd worden. Zie hiervoor de handleidingen bij ExamenTester.

In onderstaande tabel staat bij welk vak thuiscorrectie is toegestaan:

Vak	Thuiscorrectie toegestaan?
Algemene vakken BB	Nee
Algemene vakken KB	Nee
Duits KB	Nee
Frans KB	Nee
biologie GL/TL	Ja
dans GL/TL	Ja
drama GL/TL	Ja
muziek GL/TL	Ja
kunst havo	Ja
muziek havo	Ja
kunst vwo	Ja
muziek vwo	Ja

Als een docent bij de uitvoering van de correctie thuis problemen ondervindt, is de systeembeheerder van zijn school eerste aanspreekpunt. Indien nodig, neemt de systeembeheerder contact op met de ICT-examenhelpdesk (zie <http://centraalexamen.cito.nl>), kies daarna voor 'ICT-examenhelpdesk'.

7 –

8 –

9 Examen op twee vaste momenten (alleen biologie GL/TL)

Deze paragraaf gaat specifiek over het digitale centrale examen biologie voor de gemengde en de theoretische leerweg (GL/TL) in ExamenTester.

In de pilot 'biologie GL/TL' wordt onderzocht of de grotere audiovisuele mogelijkheden die de computer heeft ten opzichte van papier, examens oplevert met een vakinhoudelijke meerwaarde ten opzichte van het papieren cse biologie GL/TL.

Die meerwaarde is van belang want een centraal examen op de computer is in zijn opzet en organisatie complexer dan een papieren examen. Een gedegen voorbereiding is van groot belang. Het voorafgaande deel van deze brochure maakt duidelijk dat dit voor alle computerexamens geldt.

De afname

Voor afname van digitale examens op school is een aantal computers nodig dat gelijk is aan het aantal kandidaten plus 10% extra als reserve. Als een school onvoldoende computers heeft om alle leerlingen tegelijkertijd het examen te laten maken, zijn er twee oplossingen mogelijk:

- Quarantaine
- Gebruik maken van de extra examenzitting

Quarantaine

Het centraal examen biologie GL/TL wordt afgenomen op donderdagmiddag 19 mei 2011. Met quarantaine is het mogelijk om op het reguliere examenmoment het examen in twee direct opeenvolgende sessies af te nemen, waarbij u erop toeziet dat leerlingen uit de eerste sessie niet in contact komen met leerlingen uit de tweede sessie, ook niet met leerlingen van andere scholen. Indien u hiervoor kiest, moet u de inspectie hiervan op de hoogte stellen.

Leerlingen uit de eerste sessie mogen niet in contact komen met leerlingen uit de tweede sessie. De leerlingen van de tweede sessie gaan daarvoor vanaf één uur na aanvang van het centraal examen in quarantaine.

De 'quarantaineregeling' ziet er dan als volgt uit:

	begin 1 ^e sessie	groep 2 in quarantaine	eind 1 ^e sessie	begin 2 ^e sessie	eind 2 ^e sessie
19 mei	13.30 u	14.30 u	15.30 u	15.30 u	17.30 u

Extra examenzitting: 17 mei 9.00 u – 11.00 u.

Het aantal kandidaten biologie GL/TL kan zo groot zijn, dat ook met quarantaine niet alle kandidaten het examen op 19 mei kunnen afleggen.

Daarom is in een extra examenzitting voorzien met afzonderlijke examenopgaven. De extra examenzitting is op dinsdag 17 mei van 9.00 – 11.00 uur.

Deze extra examenzitting mag alleen gebruikt worden door scholen die deelnemen aan de pilot 'biologie GL/TL in ExamenTester'.

Aandachtspunten bij de extra examenzitting (van belang voor alle pilotscholen):

1. Alle pilotscholen ontvangen van Cito een dvd met de packages (examenbestanden) van de digitale centrale examens biologie GL/TL voor zowel de extra examenzitting op 17 mei als de reguliere examenzitting op 19 mei.
2. De scholen die van de extra examenzitting gebruik maken, zijn er zelf verantwoordelijk voor dat kandidaten weten wanneer zij worden verwacht. Er is voor gekozen om de extra examenzitting in onder andere de Examenkrant niet op te nemen, dit om verwarring te voorkomen bij kandidaten op scholen die deze zitting niet benutten.
3. Scholen zijn vrij in de verdeling van kandidaten over beide zittingen.
4. De extra examenzitting is gelijktijdig met het papieren cse GL/TL in de beeldende vakken. Kandidaten met een van de beeldende vakken in het pakket, kunnen niet worden ingeroosterd voor de extra examenzitting. In de middag van 17 mei wordt het cse nask 2 GL/TL afgenomen. Het verdient aanbeveling om de kandidaten nask 2 niet in te plannen voor de extra examenzitting.
5. De opgaven voor zowel de extra examenzitting eerste tijdvak (en uiteraard ook die voor de reguliere zitting) dienen geheim te blijven tot na de afloop van de reguliere examenzitting.
6. De extra examenzitting heeft afzonderlijke examenopgaven, met een eigen schaallengte en een eigen normeringsterm. Het examen lijkt net zo veel of net zo weinig op dat van de reguliere examenzitting als twee examens van een eerste en tweede tijdvak.
7. Het reguliere moment is niet een reservemoment voor de extra examenzitting. Het is dus niet toegestaan dat een kandidaat wordt opgeroepen voor de extra examenzitting, niet komt opdagen, en dan een extra kans krijgt op het reguliere moment.
8. Mocht op het extra examenmoment het examen in ExamenTester niet kunnen worden afgenomen wegens technisch falen, dan moet de school tijdens het reguliere examenmoment bij alle examenkandidaten het papieren cse afnemen. Het is dus niet toegestaan om een deel van de leerlingen het papieren examen te laten maken en een deel het digitale examen. Als de school terugvalt op het papieren examen, geldt dit voor alle kandidaten.
9. Bij de pooling van de tweede correctie wordt met de extra examenzitting geen rekening gehouden. Dat kan ook niet, omdat scholen vrij zijn in de verdeling van de kandidaten. Een school die zelf de extra examenzitting niet benut, kan wel werk van de extra examenzitting ter tweede correctie krijgen.
10. Omdat de extra examenzitting een eigen schaallengte en een eigen normeringsterm heeft, moeten scholen die van beide zittingen gebruik maken ermee rekening houden dat zij bij een en hetzelfde vak in hetzelfde tijdvak met twee normeringstermen en schaallengtes moeten werken. Als het schooladministratiepakket dat niet toestaat, kan de school voor een van beide zittingen of voor beide 'handmatig' de cijfers met de omzettingstabel uit de scores afleiden. Als het schooladministratiepakket ook dat niet toestaat (hoewel dat ook bij de aangewezen vakken in het tweede tijdvak nodig is), dan moet de school aan de hand van een fictieve schaallengte en een fictieve normeringsterm fictieve scores invoeren om tot het juiste cijfer te komen.

Een school gebruikt beide zittingen, met hun eigen normeringsterm en schaallengte. Aan de hand van de verstrekte omzettingstabel kan de school handmatig van alle kandidaten het juiste cijfer voor het centraal examen berekenen. Dat cijfer kan i.h.a. direct in het schooladministratiepakket worden ingevoerd, dus zonder invoering van schaallengte, normeringsterm en score.

Mocht het schooladministratiepakket deze directe route blokkeren, dan is de handelwijze als volgt.

Voor alle kandidaten wordt de schaallengte op 90 gezet en de normeringsterm op 1,0.

Daarna stelt u van alle kandidaten een fictieve score vast, als volgt:

Bij het cijfer 6,4 hoort fictieve score $64 - 10 = 54$.

In het schooladministratiepakket wordt nu een keer de fictieve schaallengte en de fictieve normeringsterm ingevoerd, en voor alle kandidaten afzonderlijk de fictieve score. Foutloos zal het systeem daarna uit deze fictieve gegevens het al bekende juiste cijfer berekenen.

Onregelmatigheden bij afname

In beginsel gelden bij digitale examens dezelfde regels ten aanzien van onregelmatigheden bij afname van het centraal examen als bij papieren examens: er dient voor te worden gezorgd dat de kandidaat slechts eigen werk produceert en inlevert. Maar de iets andere context van de digitale examens leidt tot iets andere aandachtspunten.

Voorkomen moet worden dat de kandidaat toegang heeft tot verboden informatie in de computer of het netwerk, zoals e-mail, internet, een encyclopedie en dergelijke. Bij ExamenTester is een en ander effectief geblokkeerd. Goed toezicht blijft belangrijk.

Net als bij papieren examens mogen kandidaten ook bij digitale examens niet elkaars werk zien. Voorkomen moet worden dat kandidaten op elkaars scherm kunnen kijken.

Een onregelmatigheid waar de kandidaat geen schuld aan heeft, is computerfalen. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan uitval van een computer. De kandidaat kan het werk hervatten aan een van de reservecomputers. De bij ExamenTester centraal opgeslagen door de kandidaat ingevoerde gegevens worden dan gebruikt.

En een grote, lang durende storing tijdens het reguliere moment? Bij goede voorbereiding is de kans daarop gering. Mocht het zich toch voordoen, dan valt het in dezelfde categorie als een falende afname van een papieren examen (doordat de verkeerde envelop wordt opengemaakt, het dak van de zaal afwaait, of wat dan ook). De kandidaat krijgt een tweede kans, in het tweede tijdvak met behoud van het recht op herkansing.

Zie ook paragraaf 5.2, 5.3 en 5.4.